

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Epoca Nicolae Ceaușescu: identitatea noastră de faptă și conștiință

TIMP EROIC

Străbăteam ziua im-
plinirii a douăzeci
de ani de la eveni-
mentul crucial
care a fost Congresul
al IX-lea al Partidului Comu-
nist Român și trăim un senti-
ment istoric profund, de
mari adâncimi sufletești. În
rezonanța lui intră biogra-
fiile noastre, ale tuturor, în
sfera și centrul lui de gra-
vitație au intrat și intră
toate înaltele noastre idea-
luri de muncă și viață, el
a anunțat viitorul pe care
il trăim azi la scara prezen-
țului celui mai dinamic și
mai complex. O adevărată
dinamică a altitudinilor
mari, revelațoare, s-a pro-
dus atunci, în urmă cu două-
zeci de ani și răstimpul
parcurs poartă dimensiuni și
pece de epocă. Pentru că,
sub arcu de boltă al celor
două decenii, țara a străbă-
tut drumul unei imense des-
coperiri de sine în toate do-
menii de activitate, nimic
din existența ei n-a rămas
în afara uriașului proces re-
voluționar care a marcat
destinul noii societăți. Geo-
grafia economică, dar și a-
ceea morală și socială s-a
ridicat la cote de relief care
au făcut și fac operă de pier-
niat în aceste străvechi
locuri, plâsându-le pe orbita
unor decisive prefaceri și
împliniri.

tr-un timp cu desăvârșire e-
roic sau, în echivalența ei
teoretică, de operă de con-
cepție ideologică, politică și
socială, această formulare
pe care ne-o reamintim: **socialismul cu poporul și
penru popor.** Esența de
fapt a întregului demers re-
voluționar prin care, în răs-
timpul celor două decenii
pe care le sărbătorim, secre-
tarul general al partidului,
a fundamentat, teoretic și
practic, calea mereu ascen-
dentă, progresul neîntrerupt
prin care țara s-a edificat
câte cotele de azi ale dez-
voltării și continuă, pe-o
nouă calitate a muncii și
vieții, a gândirii și creației,
să-și împlinească marile sale
deziderate. De aceea prefă-
rea, stima și recunoștința
întregii națiuni, de aceea
considerată, sentimentele
cele mai înalte ale întregii
națiuni. Apărător ferm și
consequent al intereselor
fundamentale ale țării, per-
sonalitate proeminentă a lu-
mii contemporane, luptător
neobosit pentru cauza pro-
gresului și a păcii, pentru
făurirea unei lumi mai bune
și mai drepte pe planeta
noastră și în același timp și
în egală măsură un cuceritor
de seamă al timpului
nostru, un mare umanist,
secretarul general al parti-
dului, tovarășul Nicolae
Ceaușescu s-a impus prin
opera sa în conștiința vremii.
De aceea în semn de ma-
găni, de aleasă cinste și
recunoștință, cel mai înalt
for științific și cultural,
Academia Republicii Social-
iste România l-a ales ca
membru titular și pre-
ședinte de onoare. În is-
toria acestor decenii, prin
jubiliara lor expresie de azi,
patrimoniul de valori al po-
porului a dobândit o și mai
temeinică strălucire.

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU - portret de E. Rascenco

„O națiune, un popor — spunca to-
varășul Nicolae
Ceaușescu în
cuvântarea rostită cu prilejul
acestui memorabil act — nu
pot exista fără o istorie, fără
o cultură și o limbă proprie!
Acesta constituie chezașia și
forța ființării noastre și, așa
cum am menționat, poporul
nostru însuși a creat, de-a
lungul milenilor, limba,
cultura românească! Oame-
nilor de știință și cultu-
ră le revine misiunea s-a-
să asigure întotdeauna ca
ea să ocupe un loc demn în
rîndul limbilor și culturii
universale.”

Istorie, limbă și cultură,
întă sintetic formulat un a-
devărat program al creației,
al misiunii creatoare. Rostir-
ea istoriei acestui timp, cel
mai fertil și mai prodigios
dintre toate cîte au fost
străbătute, cel mai bogat.
Angajarea culturii și artei
în formarea unei noi spiri-
tualități, a conștiinței noi,
socialiste, a personalității o-
mului nou, înaintat este in-
separabilă de scrierea însăși
a istoriei ca și de asumarea,
de trăirea acesteia, dintr-un
sentiment patriotic iluminat.
Este acesta și crezul întreg
al slujitorilor culturii și artei,
este profesiunea de
credință a talentului care se
împlinește în mod creator.
Și este omagiul, în primul
rînd, este recunoștința cu
care, sărbătorind două
glorioase decenii, gândurile
noastre se îndreaptă către
marele ctitor al acestor
vremi, conducătorul și eroul
întregii națiuni.

mărturie eroice din-
tr-un timp cu de-
săvârșire eroic; în
acest fel, sub o
astfel de certitudine — care
de asemenea este a istoriei și
a sentimentului: unic al a-
cesteia — ni se întărește
realitatea și știm că ea a
fost și rămîne ca un vast
cîmp de reflecție și acțiune,
ca o viziune și în același
timp ca un laborator vast,
de mari reliefuli, de mari
cuceriri și soluții, ca și un
teren de profundă exercita-
re a spiritului creator, re-
voluționar, de vie și prodi-
gioasă forță de atracție și
mobilizare cu care secre-
tarul general al partidului,
tovarășul Nicolae Ceaușescu
ne-a condus și ne conduce
exemplar. Realitatea în
mărturiile sale eroice din-

Luceafărul

Un loc demn în cultura universală

„O națiune, un popor nu pot exista
fără o istorie, fără o cultură și o
limbă proprie! Aceasta constituie
chezașia și forța fiecărui popor —
și, așa cum am menționat, poporul nostru însuși
a creat, de-a lungul milenilor, limba, cultura
românească! Oamenilor de știință și cultură le
revine misiunea s-o păstreze, s-o perfecționeze
și să asigure întotdeauna ca ea să ocupe un loc
demon în rîndul limbilor și culturii universale.”
Acesta cuvinte ale secretarului general al parti-
dului nostru, făcînd parte din memorabilul
discurs rostit săptămîna trecută cu prilejul ale-
gerii ca membru titular și președinte de onoare
al Academiei Republicii Socialiste România, re-
prezentă un crez de viață și de luptă. Așezînd
limba română și cultura română la temelii iubi-
rii de patrie, redînd-ne dreptul la întreaga,
zburcîmăta și demna noastră istorie, președîn-

tele Republicii, ctitor al epocii care-i poartă
numele, a desăvîrșit prin fapta sa politică, iden-
titatea unui popor, a unei țări, în fața lumii con-
temporane.
Apelul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu
il făcea încă în urmă cu două decenii la cunoaș-
terea aprofundată și reconsiderarea marilor va-
lori ale spiritualității românești, la integrarea
lor ființată în „fondul principal al culturii ro-
mâne”, apel reluat cu atîtea alte prilejuri a de-
beneficat o deschidere cu urmări extrem de be-
nefice pentru relieful valoric al culturii noi, so-
cialiste. Reditărea marilor clasici ai literaturii
române în ediții monumentale — în primul rînd

Nicolae Dan Frunteletă

Continuare în pag. a 6-a

în paginile 4 și 5
**POEMELE
CONGRESULUI
AL IX-LEA
AL PARTIDULUI**

La ceas înalt

S ub cupola Academiei răsună un glas
puternic, adînc pătrunzător, răscolitor
mai cu seamă, prin cuvintele ce le
rostește, acestea cuprinzînd în intesul
lor, istoria cea veche și istoria cea nouă a
Patriei.

Era un ceas înalt și cel care cuvînta era fiul
cel mai iubit al acestui popor, lui adresîndu-i-se
din inima celui mai de seamă forum științific
și cultural al țării. Atunci am văzut cum bolta
impunătoare săli se înalță la rîndu-i, cum pe-
riții se îndepărtează pierzîndu-se în spațiul ce
devenea tot mai larg și-am înțeles că, de fapt,
ni se vorbea nouă, tuturor, din chiar inima țării.
Culoanele au fost înlocuite de fraze contî-
nînd atîta fărîie în adevărul lor, încît ele au in-
cepînd să crească, prelungîndu-se, susținînd con-
strucții ce n-au fost pînă acum decît visate. Și
am înțeles, iarăși, că e firesc să fie așa, creștea
se făcea dintr-o operă a unui conducător de
cea mai mare cînteț, care a întruchipat
exemplar spiritul nostru, dintr-o operă de in-
temperat ca și trasat marile orientări politice,
a fundamentat ideile din care s-au dezvoltat te-
zele teoriei revoluționare, singurele după care

Florin Bănescu

Continuare în pag. a 7-a

Măreția unui act istoric

Îi spuneam deunăzi unui prieten
critic și istoric literar că dacă astăzi
el poate scrie studii și eseuri despre
Blaga și Barbu, Titu Maiorescu și
Lovinescu, Kafka și Joyce este fiindcă a
existat un Congres IX cu deschidere radicală
în spiritualitatea națională și universală.
Rețin și văd, parcă cinematografic, pripa
editorială cu care au fost rediții aproape
toți poezii clasici și moderni, cei mai de
seamă și cei mai modesti pentru ca atât cer-
cetătorul cit și ctitorul să beneficieze de un
instrumentar, de un corpus cit mai întreg al
poeziei naționale. Rețin și revăd cum unii
poeti virșnici, care nici nu visaseră că vor
mai putea măcar publica vreo carte de ver-
suri, necum să-și redițieze vechile cărți, ne
trimiteau la redacție cărțile cu autografe e-
legante și vechiul stil, nădăjduind că le vom
recenzia. Și le recenzam și le publicam ver-
surile bucurîndu-ne de bucuriile lor. Să le
citesc numele? Sînt mulți și o parte din ei
mai trăiesc (cei mai mulți s-au dus) și, cum
mă sfîșec să fac ierariile, cum poezia unei
epoci nu este alcătuită numai din genii, cum
nu există pe lume nici o bibliotecă sau libră-
rie compuse numai din capodopere, mă bizui
pe memoria și pe cultura ctitorului lăsuindu-l să
recomandă el însuși listele jubiliare, începînd
cu Argeșii, Barbu, Bacovia, Pillat, Voiculescu,
A. Maniu, A. Cotrus, Emil Botta ș.a și termi-
nînd cu cine va crede el de cuvîntă — pen-
tru că în flancul iluminat al poeziei nu există
încheietori de pluton.

Într-o dialectică intimă, epoca de după
Congresul IX și diversificarea în stiluri multiple
nuanțate și poezia nouă, poezia generațiilor
prosperă. Căci, în epoca precedentă, de fac-
tura dogmatică, nu talentele lipseau (de ta-
lente nu a dus lipsă nicodată acest neam de
cîntăreți) ci libertatea poeziei de a fi el
însuși și, prin scoaperea din circulație a căr-
ților de capătii, lipsa generațiilor tinere: de

Alexandru Andrișoiu

Continuare în pag. a 3-a

Anii devenirii

d upă toate semnele anotimpului, vara
anului 1965 urma să fie o vară obișnu-
ită. Dar împlinirea circuitelor vegeta-
le a fost depășită de rezonanța cu mul-
tă mai puternică a altui eveniment: Congresul al
IX-lea al Partidului Comunist Român.
O metaforă cuprinzătoare s-ar cădea să ex-
prime într-un singur cuvînt momentul în care
sensul progresului de pe întreg parcursul deve-

nirii naționale s-a transformat în programul
unui partid. Tezaurizarea în faptă a moștenirii
de idealuri, convertirea năzuințelor populare în
realizări concrete, efortul imens de-a transfor-
ma cuvîntul în faptă, o tenace strădanie de a
muta în real o aspirație colectivă — a fost pro-
gramul Congresului al IX-lea al Partidului.
Scrutînd ultimii douăzeci de ani din istoria
noastră recentă, ani pe care cu dragoste și de-
plină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae Ceaușescu”, o epocă din care facem
parte fiecare dintre noi nu numai pentru că
trăim în ea ci pentru că participăm la configura-
ția ei, nu poim să nu observăm o realitate a cărei
deplină mîndrie patriotică li numim „Epoca
Nicolae

REDESCOPERIREA VALORILOR

M. EMINESCU:

„Opere“, volumul XII

Cu apariția volumului XII al ediției naționale Opere de Mihai Eminescu, ediție întemeiată de D. Panaitescu-Perspicius și continuată, din 1977, la inițiativa regretatului Al. Oprea, de o echipă de cercetători de la Muzeul Literaturii Române (Dimitrie Vatamaniuc, responsabil al secțiunii de publicistică, stabilirea paternității textelor, comentarii); Petru Creția - responsabil filologic al ediției) se face încă un pas important către recuperarea întregului „corpus” al scrierilor eminescienze...

lui Eminescu, scrie studiul Zur politischen Lage Rumäniens (Despre situația politică a României), pe care îl publică în „Deutsche Revue”. Studiul viza politica externă a României, iar principala teză recomandă, în eventualitatea „in-cordării” relațiilor cu vecinii țării, apropierea României de Imperiul Austro-Ungar. Eminescu traduce rapid studiul (amănunțele asupra împrejurărilor le va da la 27 ianuarie 1881, într-un articol-replică la un atac din ziarul „Românul” oficialul guvernului liberal) și îl publică, fără știrea Comitetului, în „Timpu”. Mai mult, acum și în repetate rânduri, face un distinguo evident față de teza mlaosească, considerând, în primul rând, chestiunea ipotetică și, apoi, dăunătoare independenței României. Nu numai originalitatea independentă a gândirii face din Eminescu un redactor șef singular. Eminescu se singularizează, de această dată față de imaginea comună a redactorului de masă din timpul, prin enormul volum de muncă investit în activitatea sa. Într-adevăr, la „Timpu”, redactorul șef Eminescu scrie de sine înțeles, în calitate de editorial, reportaj parlamentar, studiu economic și politic, note, informații, cronici de spectacol, traduceri și comentarii din și la presa străină, etc. Și, să nu uităm - dar am putea, oare? - că vocația sa poetică cerea încă un alt timp, în concepția originală, cu intuiții sigure privind dinamica dezvoltării societății românești. Desi atât de diversă tematic, publicistica lui Eminescu din 1881 permite izolarea unor chestiuni fundamentale, asupra cărora genul său se întoarce mereu și mereu. În esență, ideile originale, cu intuiții sigure privind dinamica dezvoltării societății românești, de această dată față de imaginea comună a redactorului de masă din timpul, prin enormul volum de muncă investit în activitatea sa...

IOAN SLAVICI:

„Opere“, volumul XIII

d e aproape 20 de ani - din 1967 exact - se urmează necrumat la Editura Minerva redăptarea operei lui Ioan Slavici, una dintre cele mai complexe și controversate figuri ale culturii românești, adevărată piatră de încercare pentru istorici, istorici literari și, deopotrivă (privind paternitatea unor texte) - pentru filologi. Ediția a ajuns la cel de-al XIII-lea volum, fiind cea mai lungă din seria „Scriitori români” - fără a da semne de oboseală ori de curindă închidere. Este, pe de o parte, una dintre cele mai meticuloase acțiuni de reevaluare a operei unui scriitor român: fundamentată pe o „Biobibliografie” (tipărită în 1973, autori: Teofil Bugnariu, Ioan Domșa, Dimitrie Vatamaniuc), însoțită de mai multe monografii (Ioan Slavici (P. Marcea, 1965 - reeditată în 1974; D. Vatamaniuc, 1968; Magdalena Popescu, 1977 etc.), insufletită de primiri călduroase ale fiecărui volum în parte, ecourile ei se regăsesc și în preocupările unor scriitori contemporani de primă mărime: românele lui Francisc Păcurariu despre istoria Unirii din 1918, de exemplu, dezbăt problemele care-l frământau pe Slavici, luptele la care întemeietorul „Tribunei” sibiențiu a luat parte activă. Desigur, acesta este, în fond, scopul oricărei reevaluări: asimilarea operei în fierbera intelectuală a momentului, reinvierea ideilor mari umanitare care au stat la baza ei. Francisc Păcurariu reia mai ales în romanul „Labirint” - problema generației transilvane a lui Slavici, așa cum Paul Anghel ne reintroduce în atmosfera gândirii social-politice eminescienze, de exemplu; și, în câteva, multe alte exemple de acest fel cu greu vom mai găsi în lumea romanului actual. Pe de altă parte, ediția Slavici este o culme a împletirii deosebitului filologic cu cel de clasificare tematică a materiei. Colectivul de specialiști care o realizează - D. Vatamaniuc, I.D. Bălan, T. Teaha, C. Mohanu, Gherasim Pinteau - au epuizat până acum opera literară (volumele I-VIII) trecând în volumul IX, la studiul semantic și cultural ale lui Slavici; memorialistică, scrieri pedagogice (în volume, în perioade și în manuscrise), scrieri despre literatură și, începând cu actualul volum social-politic, istorice și etnografice. Desigur, edițiile tematice au avantaje și dezavantaje, mai ales când ating în zona aridă a studiilor și a publicisticii cele par a dezvolta materialul. Redarea operei eminescienze a abandonat acest criteriu și prezintă zărilor în ordinea strict cronologică a apariției articolelor. Acesta este rostul unui corpus: din el pot deriva culegeri tematice complete ori fragmentare, dar prezentarea cronologică a creației redă evoluția unui scriitor, factor de mare importanță în analiza operei sale. Mai adăugăm că o împărțire tematică trebuie să aibă criterii solide și să urmeze o ordine riguroasă - imperative pe care ediția Slavici le îndeplinește plin. Totuși, dacă s-ar fi procedat cronologic, acum am fi avut o mare parte din studiile social-politice ale lui Ioan Slavici contemporane cele ale lui M. Eminescu. Oricum, D. Vatamaniuc ne rămâne dator față de Eminescu: domnia sa a stabilit că texte din această categorie atribuite până acum primului redactor al „Timpuului” aparțin, de drept, lui Ioan Slavici: le vrem redăptate și pe acelea (inceputul s-a făcut în volumul IX al prezentei ediții, din 1978, când ciclul de „Icoane” subtitulat „St. Gheorghe la oraș și la țară”, prezente până acum în edițiile eminescienze, au revenit la autorul lor adevărat: fiind găsite în „Curierul de Iași”, acestea au fost atribuite încă de la sfârșitul secolului trecut lui Eminescu, dar regăsirea lor în „Timpu” în epoca anterioară venirii lui Eminescu la București, cu pseudonimul uzitat de către I. Slavici, îndreptăcesc reatribuirea pe care o face D. Vatamaniuc). Problema este puțin mai „delicată” decât pare: în discuție

Valentin F. Mihaescu

LUCIAN BLAGA:

„Opere“, volumul II

Un conspect al editării operei poetice a lui Lucian Blaga în perioada postbelică este citit se poate de instructiv pentru a vedea cum un poet de o valoare excepțională, asupra căruia se hotărâse scoaterea din istoria literaturii sau pe cel posibil uitarea pe un timp cât mai lung, a fost reintegrat circuitului valorilor naționale, și citit de important este acest act. După anul 1948, când în Poezia realelor G. Călinescu pomenea în final, numele lui Blaga, alături de cel al lui Eminescu, procesul receptivității poeziei, ca să nu mai vorbim de alături filosofice, a fost întrerupt o perioadă îndelungată, el fiind practic reclus odată cu apariția volumului de Poezii, alcătuit și prefat de George Ivașcu, în 1962. Primele semne sovietice ale apropierei reintegrării se observă din 1958. Moartea lui Blaga în 1961 a însemnat și o mare tristă ocazie, definitivă a poeziei sale din tăcere. S-au pronunțat în acel moment, cu frumoase cuvinte, (ținând însă cont și de circumstanțele epocii, Ion Agârbiceanu, Aurel Rău și G. Călinescu. Dar, așa cum opinăază și îndreptățește George Gană, editorul actual al Opere, „revelația literară” a lui Blaga are loc odată cu tipărirea volumului Poezii din 1962. Sumarul, incluzând 95 de poeme, dintre care 62 inedite, și organizat de George Ivașcu, cu acordul poetului înainte de a muri, în funcție de tematică și necesitățile momentului, cuprindea trei cicluri: Mirabila sămânță (18 volume), Vară de noiembrie (52) și Săhărușorul (25). Textele au fost selecționate din cele patru cicluri manuscrise, definitiv alcătuite de Blaga, și din poezii compuse în 1959-1960, după cum urmează: în Mirabila sămânță 3 poezii din Corăbii cu cenușă, 5 din Cîntecul focului, 4 din Ce aude un corăbier, 6 din anul 1959-1960; în Vară de noiembrie, două din Corăbii cu cenușă, 32 din Cîntecul focului, 11 din Ce aude un corăbier, 7 din 1959-1960; în Săhărușorul, 1 din Vîrsta de fier, 10 din Corăbii cu cenușă, 6 din Cîntecul focului, 8 din Ce aude un corăbier. Acesta este adevăratul și plinătatea de înțelegere a poeziei, multe tributare epocii, dar care au contribuit, în orice caz, la difuziunea și intrarea în conștiința cititorului a numelui lui Blaga. Tot George Gană observă cu sagacitate că receptivitatea a fost orientată, într-o bună măsură, de către structura volumului spre trei teme: natura generativă, iubirea solară și artele poetice. Dar, oricum, calea valorizării și revalorizării era deschisă. În anul 1964, în antologia Poezia română contemporană, alcătuită de Eugen Simion, Blaga figurează cu 5 titluri, iar în antologia lui Vasile Nicolescu, Din lirica mării, sunt incluse 4 texte. A doua etapă decisivă în difuziunea și apoi studierea operei lui Blaga este anul 1966, când este editat un nou volum de Poezii. Mult mai amplu decât primul, și tot sub îngrijirea lui G. Ivașcu intra în apariție și prefata, de fapt, un solid eseu introductiv, complet diferit de

cliseele sociologizante, ce au mai circulat o vreme în legătură cu poezia blagiană. Volumul cuprindea cu excepția a 11 poezii, toate titlurile din ediția definitivă, girată de poet în 1942, la care se adăuga cele 95 de poeme din antologia din 1962, plus alte 70 de texte de după Nebănuțitele trepte, în secțiunea Alte poezii. Masiva culegere de poeme a determinat la rândul ei, o altă deschidere a criticii, care caută acum în lirica lui Blaga motivele arhetipale mitice sau folclorice, obsesia arhaicului, „pro-funziile” în spirit tematic, structura semantică și stilistică etc. Tot în acel an mai apar în colecția „Cele mai frumoase poezii” a Editurii tineretului, un volum Blaga, alcătuit de Aurel Rău, conținând 118 poeme, și antologia Cîntecul iubirii. Din lirica românească de dragoste, în care Vasile Nicolescu selecționează din poeme din eroica blagiană. Ritmul publicării poeziei lui Blaga crește simțitor, răspunzând orizontului de așteptare al publicului cititor. După 1966 nu numai creația lirică dar și opera eseuistică și filozofică și dramaturgia încep să fie republicate, completând imaginea reintegrată a lui Blaga în tezaurul național de valori. Din fluxul de apariție al poeziilor la diverse edituri voi mai puncta doar două date semnificative: volumul Poezii din 1967 și începerea publicării corpusului de Opere în 1974. Culeșeră din 1967 este, în realitate, reluarea celei anterioare, la care G. Ivașcu adăuga cele 11 poezii din ediția 1942, scoase în 1966, precum și 7 postume apărute cu puțin înainte. Anul 1974 marchează și el, o dată de seamă în istoria operei poetice blagiene. Este momentul când apar primele două volume din ediția definitivă de Opere îngrijită de Dorli Blaga și prefată de Serban Cioculescu. Mai exact spus este vorba de prima serie de Opere, pentru că în 1982 începe publicarea, în paralel, sub cele mai favorabile auspicii, a ediției critice de Opere, făcută de George Gană. Reintroducându-ne la volumele din 1974 să subliniem că ele cuprind toate versiunile antume și postume, cunoscute la acea dată, și că pentru prima dată, poeziile postume sînt ordonate în ciclurile lăsate de Blaga în caietele dactilografiate între anii 1959-1960. Acestora li se adaugă un grupaj alcătuit de Dorli Blaga, din poemele scrise după termi-

narea ciclurilor respective, și o addenda cu versuri trecute de poet în cicluri, dar abandonate din diferite motive, și care nu au pătruns în forma finală. Era ediția cea mai cuprinzătoare, însumând 480 de poezii. Pînă în prezent a ajuns volumul 8, și în cadrul ei au mai fost publicate, Tălmăcirii, vol. 3, 1975; Teatrul, vol. 4-5, 1977; Hronicul și cîntecul vîrștelor, 1979, vol. 6; Eseuri, vol. 7, 1980; Trilogia cunoașterii, vol. 8, 1983. Am menționat toate aceste titluri, deoarece seria de Opere a înlesnit apariția unor eseuri și studii de amploare, vizind nu numai poezia, ci și celelalte laturi ale creației blagiene, în special dramaturgia. Cu 1962 începe publicarea științifică a scrierilor lui Blaga, în ediția actuală de Opere alcătuită de George Gană care este și autorul, de o îndubitabilă competență, al studiului introductiv, notelor și comentariilor. Primul volum conținea poezia antumă din volume și revizite, aici surprinse fiind puțin numeroase, interesul conștind în celelalte „dosare” și propoziții critice, de la sfârșitul cărții. Cel de-al doilea volum consacrat liricii postume aduce un număr de 17 titluri în plus, și o organizare diferită a textelor neincluse în cicluri. Sumarul este compus astfel: 1 - poeziile din cele patru cicluri definitive, după caietele dactilografiate; 2 - Vîrsta de fier, Corăbii cu cenușă, Cîntecul focului, Ce aude un corăbier; 2 - Addenda 1 ce cuprinde 15 texte organizate în cicluri, de după Nebănuțitele trepte, dar nereluate între cele definitive; 3 - Domnia soarelui de Ioană, Legenda veniciei, Eese tempus; 3 - poezii compuse după organizarea ciclurilor definitive, în număr de 40 și grupate sub eticheta Alte poezii. În această secțiune au fost introduse și poeziile Colț medieval la Cluj; 1570, Orga ce figurau în ediția 1974 la Addenda, ca neterminată; 4 - titluri, în număr de 13, lăsate de poet în afara volumelor și a ciclurilor alcătuite de el, poezii ce au un caracter ocazional sau de bruion. Pînă la eventuala descoperire a unor noi titluri, această ierarhizare este cea mai judicioasă și mai funcțională. În ceea ce privește conținutul, volumul nu aduce descoperiri senzationale ci numai completări și adăugiri, contribuind la eronologizarea exactă, repetitivă materialul cunoscut la această dată, a poeziei lui Blaga. Referitor la imaginea pe care o lasă asupra postumelor, ea este doar puțin amplificată față de volumul ediției 1974, dar se poate presupune că va impulsiona comentarea și interpretarea acestei părți a liricii blagiene, după opinia mea și nu numai a mea, cu nimic mai prejos decât creia antumă. De altfel, postumele lui Blaga au avut o evoluție destul de ciudată. Exaltate imediat la apariția volumului din 1962, din motive contextuale (erau opuse poeziei „decadente” și „tulburii”, „cetoase” de dinainte de război, ca și filozofice „agnostică” etc.) după 1966, au intrat într-un con de umbră, datorită și exagerărilor sociologizante anterioare, pentru ca, în ultimul timp, să reintre în cîmpul atenției. Volumul al doilea editat de George Gană este un excelent prilej de redimensionare și reconsiderare a operei poetice postume, de pe alte coordonate și în alt sistem referențial.

Paul Dugneanu

Desen de Raluca Grigoreca

vol. 8, 1983. Am menționat toate aceste titluri, deoarece seria de Opere a înlesnit apariția unor eseuri și studii de amploare, vizind nu numai poezia, ci și celelalte laturi ale creației blagiene, în special dramaturgia. Cu 1962 începe publicarea științifică a scrierilor lui Blaga, în ediția actuală de Opere alcătuită de George Gană care este și autorul, de o îndubitabilă competență, al studiului introductiv, notelor și comentariilor. Primul volum conținea poezia antumă din volume și revizite, aici surprinse fiind puțin numeroase, interesul conștind în celelalte „dosare” și propoziții critice, de la sfârșitul cărții. Cel de-al doilea volum consacrat liricii postume aduce un număr de 17 titluri în plus, și o organizare diferită a textelor neincluse în cicluri. Sumarul este compus astfel: 1 - poeziile din cele patru cicluri definitive, după caietele dactilografiate; 2 - Vîrsta de fier, Corăbii cu cenușă, Cîntecul focului, Ce aude un corăbier; 2 - Addenda 1 ce cuprinde 15 texte organizate în cicluri, de după Nebănuțitele trepte, dar nereluate între cele definitive; 3 - Domnia soarelui de Ioană, Legenda veniciei, Eese tempus; 3 - poezii compuse după organizarea ciclurilor definitive, în număr de 40 și grupate sub eticheta Alte poezii. În această secțiune au fost introduse și poeziile Colț medieval la Cluj; 1570, Orga ce figurau în ediția 1974 la Addenda, ca neterminată; 4 - titluri, în număr de 13, lăsate de poet în afara volumelor și a ciclurilor alcătuite de el, poezii ce au un caracter ocazional sau de bruion. Pînă la eventuala descoperire a unor noi titluri, această ierarhizare este cea mai judicioasă și mai funcțională. În ceea ce privește conținutul, volumul nu aduce descoperiri senzationale ci numai completări și adăugiri, contribuind la eronologizarea exactă, repetitivă materialul cunoscut la această dată, a poeziei lui Blaga. Referitor la imaginea pe care o lasă asupra postumelor, ea este doar puțin amplificată față de volumul ediției 1974, dar se poate presupune că va impulsiona comentarea și interpretarea acestei părți a liricii blagiene, după opinia mea și nu numai a mea, cu nimic mai prejos decât creia antumă. De altfel, postumele lui Blaga au avut o evoluție destul de ciudată. Exaltate imediat la apariția volumului din 1962, din motive contextuale (erau opuse poeziei „decadente” și „tulburii”, „cetoase” de dinainte de război, ca și filozofice „agnostică” etc.) după 1966, au intrat într-un con de umbră, datorită și exagerărilor sociologizante anterioare, pentru ca, în ultimul timp, să reintre în cîmpul atenției. Volumul al doilea editat de George Gană este un excelent prilej de redimensionare și reconsiderare a operei poetice postume, de pe alte coordonate și în alt sistem referențial.

sint și texte eminescienze bine asimilate, învățate pe de rost în articulațiile lor memorabile... Volumul al XIII-lea din seria de „Opere” I. Slavici cuprinde scrieri în volume: el se deschide cu darea de seamă a lui Slavici la cartea „Arhiepiscopul și metropolitul Andrei Baron de Saguna” de Nicolae Popca (cartea a fost tipărită în 1879 la Sibiu, darea de seamă a lui Slavici s-a publicat mai tîrziu în „Convorbiri literare”, 1880, fiind reluată, în același an, în broșură, tot la Sibiu). Este mai mult decît o recenzie a cărții lui N. Popca, o prezentare a marelui bărbat ardelenț care a fost Andrei Saguna, cu citate din opera sa, cu ample discuții despre rolul Mitropolitului în viața culturală și politică a Ardealului. Prin această prezentare Slavici urmărește, de fapt, definirea liniilor de unitate a românilor din imperiu cu cei din România. Înaintea scopului manifest al tribuștilor de a impune în Ardeal ortografia publicabililor de peste munți, de a familiariza poporul de aici cu literatura și cultura din patria - muma, prin acțiuni precum cea a lui Andrei Saguna se menține unitatea religioasă a românilor de pe ambele părți ale Carpaților. Această unitate religioasă - în aparență, mai ușor de înfăptuit datorită bunăvoinței Habsburgilor (bunavoință determinată de interesul lor la granița de a Imperiului), s-a dovedit, în fapt, o muncă foarte grea întinpinând multe piedici din partea bisericii sîrbesti. Mitropolitul: „a organizat dar pe românii risipiți prin țările de sub stăpînire Habsburgilor și parșii de vacuri fără de nici o povată; dar nu această organizare este înțelesul vieții lui, nu ea a fost gîndul care l-a îmbrăbătat la luptele grele prin care a trebuit să treacă i-a organizat pentru ca print-înșii să înceapă lucrarea la săvîrșirea căreia îl crede „cîrmaci”. Mai înfăptuită unitatea religioasă - apoi, cea culturală înfăptuită de către „Tribuna” sibiană și revizite care au crescut din ea: iată două ecourile ale soarelui care „pentru toți români, de la București răsare”: primul a fost trasat prin munca unui singur om, cel de-al doilea, prin eforturile conjugate ale unui grup mult mai mare. Andrei Saguna reprezintă, în viața lui Slavici, un adevărat „păstor de popoare”, un spirit tîrziu care susține cauza poporului românesc d arcul Carpatic față de casa Habsburgică, afirmind drepturile românilor ca și necesitate a recunoașterii majorității și calității lor de factor istorico-social de prim ordin. Acestei dări de seamă îi urmează o altă broșură, „O sută de ani”, scrisă la centenarul desființării iobăgiei de către Iosif al II-lea (un panegiric al împăratului, dar și o prezentare a stărilor de fapt mai vechi și mai noi din Ardeal, pe înțelesul cititorului obișnuit pe care Slavici îl are tot timpul în vedere), și patru studii avind unitate de conținut: „Români din regatul Ungar și politica maghiară” (1892), „Români din Ardeal” (1907), „Români de peste Carpați” (1911), „Români din Ungaria, Transilvania și Bucovina” (studiu în limba germană din 1881, editat, tradus și amplu comentat de Gherasim Pinteau). Intre ele, broșura „Tribuna și tribuștilor” (1896), de mare importanță pentru cunoașterea istoricului „Tribunei”, a scopului ei inițial, al legăturilor cu intelectualii și oamenii politici din România - precum și pentru dezbaterile lui Slavici în raport cu sciziunea de după procesul „Memorandului”. Volumul mai cuprinde un raport în colaborare cu G. Mandrea: „Despre monarhiile de dincoace de Milcov” - singura parte care nu s-a încadra în tema Ardealului, dar care și găsește locul aici fiind o mărturie a pasiunii lui Slavici pentru călătorii și culegerea datelor de pe teren. Într-adevăr, în cele patru studii despre Ardeal istoria se împletește cu geografia și cu etnografia: autorul descrie părți ale țării bătute de el însuși cu piciorul, lucruri văzute și înțelese: „M-am simțit îndemnat să fac această dare de seamă pentru că nu știu între oamenii mei cunoscuți pe nimeni care ar putea s-o facă tot ca mine, care am copilărit în Podgoria Aradului și-n Valea Crișului, mi-am făcut studiile secundare la Arad și Sîntsoara, mi-am luat diploma de maturitate la Sîtmar, am trăit după terminarea studiilor timp îndelungat la Arad, Oradea-Mare și la Sibiu, am luat parte la toate mișcărilor naționale și am călătorit foarte mult printre români mai ales pe jos, arareori călare ori cu căruța, todeauna a-ndelecte și oprindu-mă mai ici, colo, ca să mă îndumiresc în deplin” („Români din Ardeal”). Spațiul transilvănean este, pentru Slavici, un triunghi cu unghiul de sus la izvoarele Tisei, cel din dreapta în Vrancea iar cel din stînga în Banat. Sint descrise riurile - fiecare în parte cu populația din valea lui, „tările” dintre care „Țara Moților” are o importanță deosebită pentru Slavici, fiind un adevărat centru de iradiere națională. Dar, desigur, nu peisajul reprezintă partea grea a acestor studii - desi în primul rînd în aceste descrieri vedem simțirea transilvăneană a autorului - ci verbul de foc ce-l acoperă, pasiunea cu care românului robit I se ridică monumentul de prim întemeietor al așezării. Istoria este larg antrenată pentru a striga drepturile românilor în fata asupritorilor maghiari, etnologia este invocată pentru a le dovedi vechimea. Și, mai presus de toate, răzbat în toate aceste studii despre leagănul civilizației românești un portret al românului, o continuare a preocupare de a defini firea lui, trăsăturile de caracter, constantele neamului. Este cel mai mare cîștig al volumului de față; și pusea un lungă altă, aceste pasaje - ținind de ceea ce nemii numesc Volkpsychologie („psihologia popoarelor”), temă care l-a pasionat atât de mult pe M. Eminescu - ni-l arată pe Slavici preocupat de problemele spirituale și culturale ale momentului european; în toată simplitatea ei, analiza nu este lipsită de o anumită finețe, iar vorba spornică răsare cald din adîncul sufletului. Sint părțile eminescienze - pînă la confundarea cu modelul - ale operei eseuiste a lui Slavici. În sfîrșit, și despre Ioan Slavici se poate spune după această ediție ca și în cazul ediției Eminescu, că este o revelație.

Nicolae Georgescu

Ioan Slavici: OPERE, XIII. Text aleși și stabiliți de C. Mohanu. Note și indici de D. Vatamaniuc (cei doi editori realizează, împreună, ediția de la volumul al XIII-lea constituind una dintre cele mai redutabile echipe editoriale din ultimul timp). Îngrijirea și traducerea textului german: Gherasim Pinteau. Ed. Minerva, seria „Scriitori români”, 1984.

POEMELE CONGRESULUI

OVIDIU GENARU

Către partid

Parcă respir când spun : îți aparțin
partid, cu tineretea mea de aur,
cu toată țărba strămoșilor, cu umbra
crolor căzuți cu timp-la-n laur,

Parcă-mi alin o sete când îți spun :
îți ies cu plinul inimii-nainte,
e iulie, e început de poame,
cuvintul tău mi-e steagul din cuvinte.

Nu-ți scriu poeme cu. Cu simplitate
despind cuvintele spre lume,
ca o cămașă-a inimii și-o flutur,
popor mă cheamă,
Mi se spune.

★
Iulie corectează ploaia din mai,
răcorește cu mușții frunzele secerătorilor,
cîntar e iulie prin care se vede distinct
cît apasă rodul gura de ral.

In riuri tuși se spală pietre de moară
se lipește cuplor de poveste,
coada merelor dulci se subție,
devin poezii tineri țărnelor mării.

Toate zilele mi-au fost semințe,
cărțile deschise mi-au fost ploaie,
flecăre bătăle de inimă a fost învățămintă
fugă prin cîntece.

O, cît mi-am dorit să trăiesc
in văpaia acestui iulie.

„Lucafeărul” nr. 13 / 19 iunie 1965

CONSTANȚA BUZEA

Laudă României socialiste

De la nașterea privirii, și-a auzului,

De când fața mea formase primul cer in

De la gustul dimineții, și al frunzei, și al

De la prima aventură în natură și-n idei,

E ceva ce ne sîrgește în a spumea, pe ape,

În a birul în fructe, în a rătăci pe sus,

Mi-a rămas în trup atîta țară cît aveam
sub pleoape

De la prima izbîtură a luminii în auz.

De eroi ne e pămîntul, cu eroi privirea

Dincolo de mine însămi reprezintă acest

Cu o flamură de singe urmărită de cuvinte

Să mi se adune trupul într-un gînd în

care sînt.

Laud pentru todeauna pațma de ianore,

Zidurile-ntrunurate ale noilor clădiri.

Laud veri intimidată de un greu pămînt

de lire,

Coacerea pe cîmp, polezul vegetacilor

Și cînd vine viitorul și egal în noi există

De colozia lui de lume leg un cîntec de

Luminat pămînt eroic, patrie socialistă,

România, timp de aur, spațiu cu celălți de

Astfel trupurile noastre ce prin naștere

Și în viață sînt hrănite de pămînt

Sînt acele părți de țară și de suveranitate

Date-n grija celor care de a timp le-au

cucerit.

„Lucafeărul” nr. 14/3 iulie 1965

GHEORGHE TOMOZEI

Partidului

Coralul spart de sare nu-l mai schimb
Intr-alt coral, cînd singe mă înundă,
Tu ai din orî numal o secundă
Și o prefață apoi în anotimp !

O zi mai mult, din clipele-frînturi,
Partidu-n vîrstă noastră o adună,
Lumina stelei noastre-o suie-n lună.
Și ploile le-ntoarce în păduri...

Pini străvezii, aceste ore duble
Răsar în vatra pină leri săracă
Pe pat de lezezi și pe frunze suple

Și-și lasă-n noi căldura lor să treacă
Iar trupurile noastre fără umbră
Ca pe cadrane suprapuse joacă...

„Lucafeărul” nr. 16/31 iulie 1965

Desen de Ilea Florin

GHEORGHE PITUȚ

Pămîntul

O, ține-mă tîndr, în Jibov, în cald
pămînt din Oltenia, Maramureș și
Debreșca.

Am visat todeauna la trecerea mea
prin ramene brade s-aud ce gînduși,
popoare de boabe adine mineral
să-ți urce-n lumini reditoare vești.

Nu de mult coborît în răcoarea
unei fîntini îmbrăcată cu piatră de rin
auzii mai intii murmurat apoi mult
mai intens un destin subteran

legînd înțelesuri, drumuri de roși
zborul de păsări, chiot fecund
era prevestit să urce în pomii
o, aici mirarea-mi fu nemăsurată

căci se-anunța revărsarea
pe o lume a culerilor
în lărbă, în frunze, pe fețele pruncilor
numai albul se spunea

namai monotonia aceasta fără calare
va fi în proporție minimă, doar
de formă,

să lasă în evidență culorile.
Ascultam înflorat în răcoarea fîntinii
glasul eroilor noștri mutați în pămînt
în trepte istoria se insinua vertical

Veneu lernile viscolind de la nord
Deseab neînfrînt contempla
pe Zamolxe-n străvă,

Domnul Moldovei Ștefan cel Mare
șinea paloșul cu tălșul
spre toate punctele cardinale.

Apa turbura tot alte și alte
chipuri spre mine —
Bălcescu și Avram Iancu rupeau

„Lucafeărul” nr. 16/31 iulie 1965

cu privirea din locuri de munte
manși și cîmpii
maizide-le undeva într-o țară ferice,
lanțuri urcînd în rădăria negre...
Apa s-a vîscuit de stromie Givvici
și-am văzut cum prima o culoare roșcă
s-a ardeasa cu un seran.
Îmi era dar să-ți lasă
și el ne fi vorbă și-ți poartă
și vedeam înțelegîndu-și privirea
și mîinile
dar fiecare avea în picioare
un balovan de două mi de tone
care trăgea la adine
într-un agumet de glasuri
cunoscut doar de ei.

Măica mea, tată cărunt
v-am văsat și pe voi acasă.
Se simțea în obsecala voastră
un gînd de istrare în pace.
Și pămîntul din Bilber imobilizat
de picioarele și mîinile noastre
respira bolnav de-atia sîmănti ;
il gîin cu lrvorare sale,
cu pădurea de case se umplu
trupul meu,
și Crisul — apa ariferă din Apuzeni.
Cînd mă gîndesc la pămînt
scîndu-mă fi,

pentru mine planeta începe
de la casa noastră din capătul satului
pe un deal aproape sterp
de lubirea prea mare a soarelui
unde el, bătrînii mei părinți
zina frămîntată aluati acesta cosmic
iar noaptea respiră libertatea din grin
pină la osia Carului mare de veghe
peste acel bîncuvîntat vest
din Republica Socialistă România.

„Lucafeărul” nr. 16/31 iulie 1965

ION GHEORGHE

Scrisorile esențiale

Dimineața, cînd se lasă frunze peste
ogîndă,
făcînd sticla să se tulbure de ceruri,
să se verse de pe matca firii ei ;
dimineața, cînd al grijă de păr,
îmaginează-ți drapelul de pe vaporul de

pescuit
cum îl piațănă vîntul la prima culoare,
cum o topește-ncet, încet, ca vîrstele,
cum păsările de apă se miră de ele inesele
găsindu-și în pene fire de steag roșu ;

atunci imaginează-mă și suferă de mine,
închipuie-mă în prima culoare a
semnului nostru :
culoare-n care se descarcă vînturile
pămîntului,

de care firea cu dinții furtuna oceanului
pentru firea de-a fi cea mai curajoasă,
pentru că de la ea-ncepe flamura noastră ;
gîndește-te cum îi va trage vremea firele
înfășurîndu-și-le pe degete și uîindu-se-n
ape...

Tu imaginează-mă și suferă de mine,
fii mîndră de mine de-odată,
Ion Gheorghe este-o culoare roșie ;
află astfel pentru ce ne iubim,
laudă-te mult cu ce-am înfăptuit eu
dar și mai mult cu ce învăț acum.

Mergi dimineața pe malul aeroportului
învață copila mea să-ntîdă degetul către
păsări
strigînd numele tălului ei cutezător ;
mergi seara, cînd se-nloc avioanele-n țară,
învață-mi copila să ia-n brațe emblemele
strigînd numele tălului ei intrasigent cu
sine

să se-ntrebe cum poata avea fire roșie a
lucrurilor
să țînă peste ea încă două culori ;
vorbiți pin-acasă de culoarea părinte,
cumpărați și beți amindouă vin roșu,
nu căutați deci mere și cireșe

bine-ntocmite de vreme,
căci Ion Gheorghe însuși este-o culoare
roșie.

Lăudați-vă cu amindouă numele mele
și imaginează-mă astfel și suferă de
mine ;
îmbracă-te și-ncalță-te dimineața pentru
mine

șine palmele-o clipă pe genunchii calzi,
incale ușa cu numele meu și apără
chelle bine,
apără-te pentru mine de pulberea de pe
ferestre,

citește ziarle de dimineață și de seară,
dă bună-zina bărbaților despre care scriu
alții acum,
trece pentru mine pe lingă sălile de
congres

cumpără-mi o batistă de bulvardului
cel mare,
uî-te pentru mine la numele pieței,
cel nou,

fîmăcă și el o lîm și-a rămas o culoare
esențială.

O, spre seară, cînd însuși soarele-ncepe
să se-ndolască de sine
cînd începe să se elatine plasa de
pălânjea a nervilor,
amestecînd știrile și semnele ce vin către
tine,

cînd statornicia ta cade cu bărbia-n
baloneta armel
ca soldații în ora cea grea a postului lor,
cînd singele tîm, de femeie tînără, suferă
ne-ntelegînd ce-i cu sine, ce știe-n lume,
atunci cînd ne-amenință noi înșine firea
sîntîndu-ne prea mult în abisul părinților

noștri,
atunci, tu strigă-mă, prinde-te cu mîinile
de numele meu
la copila-n brațe și-apează-te-n dreptul
ușii ;

și se cutremură celulele lovîndu-se unele
de altele
ca niște cărămizi roșii în dezbinare.

Spre seară, cînd se lasă bărbații spre vin,
cînd femeile-și trag ciorapii fosforescenți
pe picioare,
spre seară, cînd inima ta de femeie tînără
își pune gheara-n gît, asemenea canarilor,
tu imaginează-mă și suferă de mine,
închipuie-ți cum mor de cerneala de pe
cele trei degete

aruncîndu-mă-n lotca de lucru cu înșă
în sus
de parcă-ay fi înecat sau căzut în zăpadă ;
îmaginează-ți cum, peste mine, în
camera hărțîilor,
se pregătește oceanul să-mi pună
sufletul la-ncercare.

„Lucafeărul” nr. 16/31 iulie 1965

Spre seară, cînd nimeni nu-și poate
cunoaște faptele
cînd la suprafața singelui se ridică
rechini
dușmăniindu-ne pentru greșeli ce nu le-am
făcut,
cînd vin zarafii să ne-arate cu degete
otrăvite

trîntînd pe mese polite pe care nu le-am
iscălit
și-arătînd amprentele pus de teamă
de părinții noștri și de alți necunoscuți
de-ai noștri ;

o, spre seară, să te cotopească vîntul
mării,
să te ridici s-aduni cenușa ce-a rămas
din mine la masa de lucru
să citești mai departe cărțile începute
de mine...

Iar cînd vine noaptea și zgudule casa
nesomnul
răsturnîndu-ți piatra odihnei de sub cap,
ia în brațe perna pe care mă treceai pe
alte tărîmuri ;

stai cu urechea pe locul ars de idelle
mele,
însălmîntă-te de mireasma acelei ape
ce izbucnea din frunzele oricărei plante,
urlă și zbate-te-n somn ca un cal la
sanie

de mirosul singelui fratelui său sfîșiat
de lupoaică...
Du astfel viața bărbatului tău plecat
spre ocean,

înghite cu sufletul ființa aceea
neapărată
capul ei de floare a soarelui țîne-l între
sini

și astfel suferă de mine și imaginează-mă.
Noi ne facem curaj la Copenhaga
împlum coșurile cu fructe și amforele
cu apă

reparăm cirna vaporului — acel lucru
esențial
fără de care viețile și vapoarele se
primejdiesc

încercăm uzinele de păstrare a peștelui —
treburi la care se pricep bărbații
poporul nostru ;
crede-n culoarea ce se destăinuie cînd
ne-nțepăm cu acul,

cusîndu-ne nasturii cămășilor singuri ;
cînd ni se sparge pielea în solzii uneltelor.
Aceasta este culoarea de laudă a numelui
meu,

viața mea de-acolo, viața mea de-aici,
tu, de care mor și înviez mai tînăr zi
de zi,
suferă de mine și imaginează-mă
de zi,

acel roșu capital gîind să se jertfească
primul,
galben apoi, stranie culoare a soarelui
și-a florii lui

și a părului fetței noastre, așezată lingă
mine
și la mijloc apărată, sprînjîntă de la
marginii,

și culoarea ultimă și ca femeile de-acasă,
viața noastră de pe-aici și firea noastră
demnă,
și unirea noastră L.

„Lucafeărul” nr. 16 / 31 iulie 1965

ANA BLANDIANA

Odă la apele țării

Au lucrurile toate o naștere a lor,
O limbă, o familie, o minune ;
În ce mileniu a-nceput să sune
Gîndul dinții al primului izvor ?

Și cîți strămoși de-ai noștri l-au bătut,
Și cite veacuri încă ne adapă...
Orice e viu închide-n sine apă,
Izvorul scaldă orice început.

Totul își trage viața din ape lungi de riu,
Sîngele meu din Mureș, vinul din Prut,
din Jii
Cîntările din frunză, din Someș herghelii,
din Dunăre stîhile de griu.

Dar apa strălucеște.
Se-apeacă să o bea
Și simte buza gustul de lumină,
Vin cerbil la izvorul de se-alină
Și îl se rotunjește-n frunte stea.

Lumînile au toate o naștere a lor,
Se nase din spumă la mijloc de codru,
Din Argeș, Olt, din Dunăre, din Lotru,
Din apele aprinse-n vîltor.

Lumini și ape, ape și lumini,
Trec prin istorie fără-ncetare,
Marea își soarbe seva din izvoare
Ca din înflorate rădăcini.

„Lucafeărul” nr. 18/28 august 1965

1965 • CULTURA UNEI EPOCI • 1985

Sinteza ideii de specific național

În 1965, cînd intra într-o nouă vîrstă a
ei, critica literară românească avea
exprimate elementele teoretice fun-
damentale: o „istorie a literaturii”
naționale, a lui G. Călinescu (1941), o monogra-
fie a spiritului critice românească, a lui G. Ibră-
leanu, o doctrină românească a modernismului,
elaborată de E. Lovinescu, ca și ajutătoare
sinteze ale unor mari istorici precum B.P. Ha-
deu și N. Iorga. Criticii momentului nu por-
neau de la nimic, ei trebuiau numai să opere-
ze, în cuprinsul ideii critice autohtone, selec-
ția trebuincioasă de principii și să consolideze
ceea ce, din perspectiva întregului virtual,
trebuia consolidat. Această operațiune s-a înfăp-
țuit în colectiv și se poate spune că sinteza
critică românească e în ultimele două decenii
o sinteză de epocă istorică.

Principala idee a ei este ideea de specific,
înțeleasă cu diferențieri pornind de la metoda și
pină la obiect: rînd pe rînd, au intrat în
această materie doctrinara limba, etnologia, filo-
sofia culturii, fenomenologia. Criticul se văzu
obligat să anexeze, spre a da judecăți cît mai
aproprite de adevărul științific, soluțiile obținute
și de către disciplinele învecinate. Cea mai în-
semnată idee critică românească a momentu-
lui este ideea protocronismului emisă de Edgar
Papou („Din clasiții noștri”); în spiritul școlii
esiciste spaniole de la 1890, criticul teoretizează
egalitatea între culturi, dezeroupenizarea,

promovează teza însemnată a culturilor mici
care se află nu o dată în situația „protocro-
nismului”, (adică aceea de a anticipa direcții și ten-
dențe pe care abia mai apoi istoria literaturii,
scrisă centralist, le va confirma în alte părți).
Creativitatea pornită chiar de la rădăcini era
nu numai teza protocronismului lui Edgar Papou,
ci a lui Constantin Noșlea, filosof cunoscut încă
de dinainte de război, autor, după 1965, al unei
excepționale cercetări esiciste: „Rostirea filo-
sofică românească”. El studiază aici filosofia
conținută în limba națională, adică literatura
de dinainte de literatură. Și alte studii ale lui,
ca și cercetările ulterioare ale lui Edgar Papou
(despre „Barocul — mod de existență”, despre
„Existența romantică”) îmbrățișează această
idee. Ca și aceștia, care țîn de o generație a-
părută între cele două războaie, putem men-
ționa de asemenea pe Alexandru Dima, cu
studiile lui asupra „zămăntelor folclorice în
poezia cultă românească” și asupra „viziunii”
cosmice în literatura română”. Specificul prin
diferențiere nu a preocupat numai critica deja
clasicizată prin vîrstă și prin operă, ci și pe
mulți dintre autorii unei generații intermediare,
re, a căror operă este integral expresia spiri-
tului critic românesc postbelic. Două dintre
studiile lui Alexandru Oprea, despre „Mitul
faurului aburii” și „In căutarea lui Eminescu
— gazetarul” izolează în realitate prototipuri de
creativitate literară românească, coboară adică
ideea de creație pină la insondabilul psicho-
logic. Alții, cum ar fi Constantin Ciopraga,
 („Personalitatea literaturii române”), Dan Zam-
firescu („Via Magna”) sau Alexandru Dutu
(„Sinteza și originalitate în literatura română”)
încearcă să deducă specificul prin operațiuni
comparatiste. Sînt și mulți autori a căror operă
soluționează perioada din istoria literaturii rom-
âne precupîndu-se tot de răspunsul specific
pe care îl dă periodic această literatură la în-
trebări universale. Prin studiile lui Ioan G. Co-
mau și Nestor Vornănescu originea literaturii

române au fost fixate într-o epocă veche, odată
cu școala literară de la Tomis (sec. IV—VI).
Dan Zamfirescu a interpretat opera lui Neagoe
Basarab, autor medieval, ca o literatură renesan-
tistă. Dan Horia Mazilu a demonstrat existența
unui baroc și a unei Renașteri românești.
Originalitatea romantismului românesc reiese
din cercetările meticuloase ale lui Paul Cernăcaș.
Cel mai important eminescolog român de azi,
George Munteanu, vede în opera eminesciană o
sinteză europeană și o creație care premerge

Desen de Raluca Grigorcea

literatura cea mai modernă. Modernismul rom-
ânesc a fost studiat atent de Dumitru Mieu,
în mai multe studii masive. Prin „Exactitatea
admirației”, de M. Ungheanu, această direcție
a căpătât un corp doctrinar. În toate a-
cestea, ideea fundamentală e aceea de necesitate
a unei istorii literare întemeiată nu pe mo-
dele exterioare evoluției specifice unei litera-
turi ci pe o înțelegere naturală, rezultată din
clar conceptualizarea acelei evoluții inerent
irreparabile.

Însă voința de specific înseamnă, în critica
literară românească, și inițiativă teoretică ori-
ginală. Alături de Edgar Papou, de Constantin
Noșlea, Adrian Marino, critic de însemnată
europeană, e unul dintre marii creatori români
de concepte critice noi ; el a creat critica
„ideilor literare”, conștină în „monografia isto-
rică a unei idei literare (ca, de pildă, „fantas-
tasticul”, „exoticul”, „avangarda”) și are stu-
diul remarcabil de hermeneutic. În fine, con-
diția literaturii române preocupă și cea mai
tînără promoție de autori, așa cum rezultă și
din studiul lui Ilie Bădescu „Sincronism euro-
pean și cultură critică românească”, o teorie a
„culturii critice” care e, de fapt, doctrina spe-
cificului. Fenomenul critic românesc este și
complex și bogat. El numără și istorici literari
tradiționaliști (Pompiliu Măreș, N. Ciobanu,
D. Păcurariu) în general universitari, și folclo-
niști (N. Manolescu, Eugen Simion, Lucian
Raicu), care fac și istorie literară și eseu, cri-
tici de doctrină (M. Ungheanu, C. Stănescu),
comparațiști de școală modernă (Marian Popa).
Acest tablou complex este însă reductibil la
ideea esențială a criticii românești a acestor
ultimi douăzeci de ani: originalitatea literaturii
române, sunetul ei inconfundabil. Ideea care
asigură spiritul de continuitate al întregii cri-
tici românești, de la începuturile ei pină azi,
vreme de aproape două sute de ani.

Eufonia Patriei

după criza wagneriană, legată de a-
pariția operii Tristan și Isolde, în isto-
ria muzicii universale s-au cristali-
zât două drumuri: unul, al artei so-
norate postwagneriene, ducînd spre expresionism,
atonalitate și în cele din urmă spre serialis-
mul dodecafonic al școlii lui Arnold Schoenberg,
prelud de serialismul dodecafonic integral, cul-
tivat de post-webernienii Boulez, Nono și
Stockhausen, altul, al artei sonore a școlilor
naționale, asociat întîm conceptual de melodie
modală, cu derivatele ei în celelalte sectoare
ale limbajului și-n acest sens ne referim la o-
perele lui Bartok, Stravinsky — din prima pe-
rioadă — Enescu, Kodaly, Manuel de Falla etc.
La un moment dat s-a crezut că singurul drum
posibil în noua muzică este cel al atonalității,
odată cu revoluționara doctrină a Congresului
al IX-lea al P.C.R., s-a judecat obiectiv această
orientare stilistică și s-a ajuns la concluzia
că nu o dată talentul creatorilor s-a situat peste
unele teoretizări abstracte speculative și ade-
sea disolvante și ineficiente. Muzica secolului

Artur Silvestri

AL IX-LEA AL PARĂIDULUI

MARIN SORESCU

Meșterul Manolo

Acum am putea să fim triști,
Doar ne despărțim pentru todeauna,
Dar să trecem peste asta.

Copaci, vă așteaptă pădurile,
Duceți-vă.
Ape, vă așteaptă cimpul, duceți-vă.
Duceți-vă și voi
Prea frumoase și iubitoare Ane;
Mă terțați că nu v-am mai zidit de vii,
Am avut mai multă încredere
În cărămizi.

Obiecte, și ceasuri, și biblioteci,
Și culori, și meșteri iscușiți
Care m-ați ajutat și tu soare, și voi munți,
scări,

Pe care m-am urcat pină aici,
Fără să-mi pese de înălțime:

Voi vă veți îndepărta de mine
Lăsându-mă să mă prăbușesc
De pe propria-mi zidire
Așa cere tradiția.

Deci fugiți cât mai repede
Acum cind eu mă fac că mă uit
În altă parte...

„Lucaefărul” nr. 21 / 9 octombrie 1965

MARIUS ROBESCU

Pulbere

Pulberea răscollită
de camioane aruncate în pantă
de mare viteză, pulbere de argilă,
pulbere iute de var
izvorind din uneltele zidarilor,
pulbere de piatră înclinată
înălțată odată cu fumul exploziilor,
depusă pe păr și pe unghii
scriștând în alinații șoferilor
umbrind sticla ochelarilor,
astupind porii și îngreunând pantofii.
Ea infieră plămîni
și oxidează soarele acesta de vară,
dar cine să-i arate însemnătate
lingă răcoarea de peșteră a apei,
Cui să-i pese în aerul brazilor,
în țărnul acesta ciudat
unde acum se cuprind
două rinduri de munți
înstrăinați deopotrivă de apă.

Porțile de Fier, Iulie 1965

„Lucaefărul” nr. 17 / 14 august 1965

MIHAI NEGULESCU

IX

O cifră roșie arzind pe-acoperișuri
și tu-oprindu-te sub pomi. Simțind
sub gleză, cum vibrează rădăcinile.
Și un răspuns al vîntului, cu vocea
tovarășilor tăi, care pleacă
lăsără-n aer pumnul strins, în tînă
memorie a inimii, a frunzelor, a inserării.

Un semn arzind, o nevăzută rădăcină.
Un ritm contemporan, prin care umbli
îngemănate, rîurile țării,
un puls care se surse în amiază
îndeamnă spre mai ample încolțiri
sămînța anotimpului ce se încheie.

O lume răsărind în calea soarelui
pe umeri de bărbați
care și-au zis de-atuncea comuniști,
recunoscînd-se după puterea brațelor —
făptura patriei întemeind în vîltor.

Tu, țara mea, dintr-o umană rădăcină

lăsîndu-ți vîrsta oamenilor, ascultînd
vibrația continuă a sevelor
în soarele lui Iulie întinerind.
Și treci așa, din anotimp în anotimp;
al IX-lea, de la trezirea lumii.

„Lucaefărul”, nr. 16 / 31 Iulie 1965

Desen de Bogdan Stihî

GRIGORE HAGIU

Oda

Lună de foc și de lumină,
miez de vară,
cînd ziua soarelui se dărulește cel mai mult,
și-o greutate dulce-n fructe se coboară,
aprofundu-le pe nevăzute de pămînt;

Lună cînd griul de abia cosit
mireasma își trimite prin orașe,
pe aici,
împreunîndu-se cu mîrosul de flori de tel;
pe jumătate griu,
pe jumătate flori de tel;

Lună cînd ni se face dor de mare,
de-o dragoste mai pură,
mai curată,
și ne gîndim silabile țărăști viața toată
din unghiul unei vîrste mai mazăre,
vîltoare;

Lună cînd umerii acestei țări
îi măsurăm cu cît a mai crescut
baraful de pe Argeș mai în sus,
și sufletul
egal acestei creșteri ni-l dorim și noi
supus;

Lună a marelui Congres de gînduri,
peste întregul anotimp,
de mine și de azi,
bolit —
lună cînd scriu aceste rînduri
și îmi visez intrarea în partid;

Lună de foc și de lumină
miez de vară,
și cer înalt, fierbinte, de amiază,
îți voi păstra secunda,
în mine-toideana să răsără
drept poezia mea cea mai frumoasă.
„Lucaefărul” nr. 15 / 17 Iulie 1965

IOAN ALEXANDRU

Goarnele sfielii

Cu capul răsturnat în lume
și trupul detașat
viața mi-o leagă pămîntul.

Fluturii sînt plini de noapțe
gema noaptea de nori
și ruginesc speranțele
pe pieptul învingătorului.

Voința apei în centru se rotește.
Din stîlpii caselor pe lătrături
urcă venele mele abastre în lună
și trezesc moartea astrului
înșepnit

Să ne clădim țarna
pe-aceste vești împietrite-n fașe
pe care goarnele sfielii
le-mprăștă în noi
în urne împrățate de pudoare.

„Lucaefărul” nr. 22/16 octombrie 1965

ILEANA MĂLĂNCIOIU

Umblu prin cărbune

Am stat prea multă vreme-nre plugari
Și cînd un crater plin mi se înclină
Tot cred că ară cineva deasupra
Și brazdele din cîmp se seurg în mină.

Minerii mei au fost și ei plugari
Și aplecați pe lutul de sub stîncă,
Așteaptă să răsără piinea bună
Ca dintr-o arătură mai adîncă.

Femeile le-au lăsat în cîmp
și-atunci cînd vor să știe unde sînt,
și dacă timpul-i bun, s-au înțeles
Să-și bată unul altuia-n pămînt.

Se întînesc bățăile în mine
Ca niște flăcări arse dinadins,
Fără ce seurge luna în pămînt
și umblu prin cărbunele aprins.

„Lucaefărul” nr. 17 / 14 august 1965

DOINA SĂLĂJAN

Salut

Pentru toate străzile țării, salut!
Pentru fiecare colț, seara, tînănit și tăcut.
Pentru fiecare bancă, pentru fiecare treaptă
Unde iubiiți se sărută, se-așteaptă.

Pentru toate diminețile țării, salut!
Pentru fiecare fir de praf nevăzut.
Pentru fiecare cîntec, pentru fiecare joacă,
Pentru fiecare elipă menită să treacă.

Pentru toate zilele țării, salut!
Pentru toate florile izbucnite din lut.
Pentru fiecare boabă de roșă ce scaldă,
Răcorind, piatra caldarimului cald.

Pentru toate străzile țării, salut!
Pentru fiecare dor și sărut.
Pentru fiecare noapțe ce strălucește bună
Și pentru pacea care ne-adună.

„Lucaefărul” nr. 17 / 14 august 1965

NICHITA STĂNESCU

A cincea elegie

TENTAȚIA REALULUI

N-am fost supărat niciodată pe mere
că sînt mere, pe frunze că sînt frunze,
pe umbră că e umbră, pe păsări că sînt
păsări,
Dar merele, frunzele, umbrele, păsările
s-au supărat de-odată pe mine.
Iată-mă dus la tribunalul frunzelor,
La tribunalul umbrelor, merelor, păsărilor:
tribunale rotunde, tribunale aeriene,
tribunale subțiri, răcoaroase,
Iată-mă condamnat pentru neștiință
pentru plicăseală, pentru neliniște,
pentru nemiscare.
Sentințe scrise în limba simburilor.
Acțe de acuzare parafate
cu mărunțale de măsare,
răcoaroase penitențe, gri, hotărîte mie.
Stau în picioare, cu capul descoperit.
Încep să descriez ceea ce mi se cuvîne
pentru ignoranță...
și nu pot, nu pot să descriez
nimic,
și-această stare de spirit, ea însăși
se supără pe mine,
și mă condamnă indescifrabil
la o perpetuă așteptare,
la o încordare a înțelesurilor în ele inșele
pină iau forma merelor, frunzelor,
umbrelor,
păsărilor.

„Lucaefărul”, nr. 28 / 27 septembrie 1965

NICULAE STOIAN

Et in Arcadia ego

Una-s cu cîmpul — pîrînte,
Cum este cu apa o salcă,
Pașii-n țărina fierbinte
Pierzînd rădăcini unde calcă

Zilnic odată cu zorii
Ca-n mare m-arune în lumină,
Roua-mi aprinde toți porii,
O răită cînd dau prin grădina

Coama-i de leu înfocată
Ivîndu-și-o de după casă,
Soarele-i gata îndată
Cu mine în lume să iasă.

Și-n camion cu țărani
Apuc pe drumăguri de țară
Vesel și tînăr ca-n anii
Ce fata morgana urmară.

Balta ocheade mi-aruncă,
Să-mi zvîrle în virșă ciortanul
Palma asprită de muncă
Mi-o-nfînde din zări Bărăganul.

Ritmuri de antică odă
Un cor de tractoare scandează.
Băieții c-un slagăr la modă
Întîmpină-neținea amiază.

Pașii mei parcă-i invată
Cîntării lor limpezii refrenul.
Umblu prin galbena ceață
Ce-o pilpîne aer potenul.

Florile soarelui coapte
Aglă-n vîzduh dairale
Prin portumbiști, ca în noapțe,
M-a-fund în vlășii de țarale.

Grase și mari prepeleși
Explozie fac la picioare,
Printr-ale verii arșițe
Abia răzbind să mai zboare.

Iepurii țîșnesc din trifoaie
Precum din senin o idee.
Tipă prigorii a ploaie
Un semn de alarmă să deie

...Drag mi-i apoi să văd masa
Luată, cu-asalt, haiducește.
Și-amiroșind, tîmboșoasă
Cu oalele cum se goleşte.

Veștile zilei — balade
S-aterge din gură în gură,
Vești de cîmp și năvoade
Vești de la malcea natură.

Veștile ce se-nmănușoacă
În unica-mi inimă veste
Scrisă în cîmp pe genunchi —
Poem despre toate aceste.

„Lucaefărul” nr. 12 / 5 Iunie 1965

1965 • CULTURA UNEI EPOCI • 1985

Reflexul unei democrații consimțite

nostru s-a îmbogățit cu noi mijloace de expresie, fapt care nu poate fi contestat!

În ceea ce privește estetica școlilor naționale putem afirma cu tărie că un anumit limbaj melodic — să nu uităm că serialismul dodecafonic nu presupune teme ci antiteme! — vibrează în consonanță cu un nou umanism reînălțînd temele majore, temele omului în luptă cu toate uriciunile care-l înconjoară, pentru a ajunge la mult rîvnita lumină, identificată cu acel „mers spre mai bine al societății”, în semnificația enesciană a noțiunii. În această constelație senină, gîndurile ni se îndreaptă spre opusurile lui George Enescu, care a inovat pe linia cantabilității și sub acest raport ne referim la noile tipuri de melos, la armonia neo-modala, la o anume polifonie „sul generis”, situată la confluența cu eterofonia străveche, nemalvoind de marea varietate timbrală și de aspectele deosebite de atrăgătoare ale elementelor de arhitectură sonoră.

Compozitorul român de astăzi, în mare vorbind, a preluat creator noile mijloace de expresie, atât din domeniul școlii postexpresioniste, cit și din domeniul școlii naționale amintite; la toate acestea s-au adăugat și experiența aleatorismului, deci a improvizății muzicale, a muzicii de bandă, a corelației dintre muzică și matematică etc. Important este că în muzica românească nu există o monocromie stilistică; dimpotrivă, există o polihromie stilistică, totuși, întinșim o unitate în varietate și-n acest sens ne referim la cultivarea temelor majore, la valorificarea unui folclor plin de vitalitate și cu sugestii inovatoare, la punerea în lumină a unui crez estetic granțiat legat de cele mai profunde semnificații ale moralei. În această privință experiența lui Dimitrie Cuclîș, cel care n-a conceput niciodată divorțul dintre etic și estetic, rămîne semnificativă. În ceea ce mă privește să adăug următoarele: sîntem un popor de un clasicism structural, înclinat spre eufonia apolonicului și mai puțin spre ceea ce a dionisiacu-

lui, fapt care determină o oarecare izolare de esteticile expresioniste și postexpresioniste și o neacceptare a exagerărilor compunistice de orice fel. Majoritatea compozitorilor români nu sînt exclusiviști, iar minoritatea — exclusiviști, care la tot pasul se proclamă „avangardisti”, este constituită din compozitori de mina a treia, neagrații de marii interpreți, de marelui public, de cei mai valoroși muzicologi și critici muzicali. Nemaivorbind de faptul, potrivit căruia, avangarda anilor '50-'60, din acest nou profil de epocă, pornea de la niște necesități interioare, în cele din urmă revenind la tradiție și-n acest sens cităm pe Boulez, Nono sau Stockhausen, „triumviratul reprezentativ al acestei ambiante spirituale”. Așa-zisii avangardisti de astăzi, care nu vor să cultive melodia — a se citi: nu pot! — sînt de fapt cei care ni se înfățișează ca exponenți ai nedoritei arigerarde. Adevărații compozitori români — cel numeroși — pledează pentru preluarea creatoare a tradiției, pentru o adîncă ancorare în solul natal, pentru corelația subtilă dintre etic și estetic, pentru o autentică accesibilitate, pentru transformarea lumii Euterpei într-un priel nobil, de a înălța sufletele noastre, de a face pe om mai bun, de a trăi în chip altruist și mai ales, de a nu-ți clădi fericirea pe nefericirea altora! Cele mai reprezentative lucrări concepute în România socialistă se înscriu în ceea ce numim Simfonia omului de omenie, în consonanță cu o lume orfică, cu acea atmosferă de care vorbeau filozofii Eladei, precum și totii cărturarii care au generat concepții solare raportate la lumea fascinantă a muzicii.

În concluzie, compozițiile acestui „Ev aprins” presupun identificarea cu eufonia patriei, așa cum au conceput-o Eminescu, Enescu, Brăncuși, Blaga, Iorga sau Călinescu, undeva „într-un colț înlăcrimat de inimă”...

Doru Popovici

ideea unei geografii literare este azi

mai mult decît oricînd, salutată și binevenită; ea își are temeiul pe fundamentele reale ale unei culturi, ajunsă la o conștiință-de-sine de un activism lucid. Prejudecata după care soarta literaturii s-ar hotărî „de la centru” nu mai este operantă, odată cu doctrina Congresului al IX-lea al P.C.R. care se întemeiază pe oglinda vie a literaturii în desfășurare. Centralismul în cultură irinează ori înăbușă, în general pune în pericol dezvoltarea normală a organismului în care ființăm. Cum într-o cultură monopolioasă opinii pot fi interpretate și ca un sindrom al pasivismului, înțeleg că de un astfel de pericol vrea să ne ferească ideea noii geografii literare: ideea ce pornește din istoricele hotărîri ale Congresului al IX-lea, decurgînd din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, privind o dezvoltare echilibrată a tuturor regiunilor țării. Cred că „bătăliile” cîștigate într-o parte sau alta de țară sînt tot atât de importante. De multe din acestea, s-o recunoaștem, depinde bunul mers general al culturii românești. Dacă măsurătorile „blocului de marmură” pot uneori începe orideunde, nu mai începe șovălind că înălțarea construcției poate fi o întreprindere simultană, armonioasă, omogenă. Nu în ultimul rînd, înălțarea edificiului e o chestiune de rezistență a materialelor.

Provincia oferă la ora de față mai mult decît

oricînd (reflex evident al unei democrații consimțite) un material bogat, prodigios. Notele de specificitate și diferențiere tematică și stilistică nu întîrzie acum să apară. Există la Baia Mare, la Suceava, la Botoșani, la Alba Iulia, la Tîrgu Jiu, ca să numesc numai cîteva centre a căror efervescență literară o cunoaștem alături de marile eforturi de a institui un spirit de emulație gazetărească — autori din toate genurile. Prin ele, literatura noastră, cultura română e ajutată să se exprime pe sine pe de-a-ntregul, eliberîndu-se de multe prejudecăți și asigurîndu-se un circuit complet de valori. Una dintre cele mai profunde descrieri teoretice ale acestui proces a fost făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu:

„În perioada care a trecut s-au creat într-adevăr condiții favorabile pentru ca toți oamenii de creație literar-artistică să-și poată pune pe deplin în valoare aptitudinile, talentul, geniul. Rezultatele obținute în acești ani în dezvoltarea literaturii, muzicii și artelor plastice din România, la care v-ați referit, sînt dină în stări de lucruri negative din trecut, care încă-tușau gîndirea creatoare, posibilitatea de exprimare liberă a celor care au de spus ceva în limbajul artei, care vor să transmită un mesaj, să contribuie la realizarea țelurilor societății noastre socialiste. Succesele obținute sînt rezultatul faptului că politica partidului și guvernului nostru a deschis largi posibilități de afirmare în cîmpul creației tuturor acelor care doresc să participe la înflorirea culturii și artei României.”

Îmi place să cred că discuția lucrețistă asupra „descenzalizării” și „deprovincializării” literaturii a trasat planul unei inițiative strategice de valoare; efectele ei depind de susținerea consecventă a acestei idei. Există în mod real o geografie literară în mișcare: odată ce a făcut dovada valorii în diversitate, provincia își cere dreptul la o locală competiție axiologică.

O reexaminare a fenomenului literar petrecut în România ar duce la o interesantă hartă Escarpit. Se cunoaște opțiunea călinesciană pentru Ardeal, slăbiciunea îbrălean-lovineșciană pentru Moldova. Dar Oltenia „lui Pandrea”? Mișcarea literară puternică a Banatului? Dobrogea? Deocamdată revistele regionale și suplimentele mai ales asigură circulația „singurului” în venele și arterele geografice de care vorbim. În acest sens, inițiativa lucrețistă constituie o vitală oxigenare.

O literatură națională cuprinde, cel puțin, două aspecte: extensiunea geografică și altitudinea valorilor. Operînd cu această viziune organicistă, vom înțelege că multe grupări literare așa-zis „regionale” vor însemna mișcări adevărate centre literare.

Noua geografie literară ar fi, totodată, un act de onestitate, de probitate morală și echitate profesională. Repunerea în circuit a unor autori multă vreme ignorați ori tratați disproportionat e un act de urgență critică grațioasă. Dacă ierarhiile sînt mobile, hărțile par mai puțin misăcătoare. Nu milităm pentru un provincialism îngust, vindicativ, pentru un delir localist ori pentru o literatură „dialectologică”, de coloratură regională. Însă cartografierea exactă a fenomenului, surprins spiritualitate, specificitate, diferențiere, criterii de necolici în versiunea integrativă. Nu o geografie a nivelării și uniformității, ci o geografie a reliefului variat, în care aspirația axiologică se face în și prin spațiul regional respectiv, nu mai puțin românesc și îndreptățit să ia parte la fizionomia unei literaturi. Ea vine să ia pulsul efervescenței regionale, și de ce să n-o sunem?, să corecteze printr-o strategie implicare, ceea ce este de domeniul evidenței, în ideea comunității care cîștigă. Ceea ce părăse de la o vreme de

Z. Cărlugea

Continuare în pag. a 6-a

SUBSTANTA GENERATOARE A CULTURII ROMANE

Experiența istorică dovedește, de asemenea, că, o condiție esențială pentru afirmarea personalității creatoare...

de conținutul înalt educativ, militant, capabil să sâdească în conștiința oamenilor principiul superior...

Restaurarea artei adevărate, nobilă și (de)sofisticată, este pretutindeni închinată poporului...

Pe lângă acest aspect, este deosebit de important să se realizeze o sinteză între...

mai ceea ce înțeleg, alții pot înțelege numai ceea ce le place, dar acesta nu poate fi un comportament estetic...

Accesibilitatea artei este incompatibilă cu patronajul gustului rudimentar, neevoluat, cu stărea comodă...

Conștient sau nu, se poate afirma că, în literatura noastră, au avut loc două mari schimbări...

Țara profilată pe destin

Între țesăturile țării privind din răsărit în asfințit de soare prin patria de azi călătorind...

El e Bărbatul care-a prins de mână odrasla unui vis al tuturor surșilor lui în inimă să rămână...

Prin cel ales, azi, patria există pe harta lumii ca un nimf solar și mândra Românie comunistă...

Zboruri legendare

Ne regăsim cu țara în zboruri legendare, Ne regăsim cu țara în anotimp de aur, Acolo unde fapta înseamnă biruință...

Mesaj de pace
Iși poartă țara-n lume adinea ei chemare Ca pe o dalbă floare culeasă dintre plozi...

Coloana infinită

Noi sîntem dintr-o stîncă de Carpați Și precum munții, le-am învins pe toate. De veacuri, satanele nechinbate Sub sceptrul Marilor Bărbăți...

Un loc demn în cultura universală

Urmare din pag. 1
Eminescu a cărui ediție integrală este în curs de realizare, apoi Călinescu, Rebreanu, Costache Bălaș...

Un loc demn în cultura universală
Eminescu a cărui ediție integrală este în curs de realizare, apoi Călinescu, Rebreanu, Costache Bălaș...

Gheorghe Stroia

Desene de Bogdan Stihii

Anii devenirii

Urmare din pag. 1
poate doar pe planșele proiectanților arhitecți. La toate aceste izbini vizibile, comensurabile, concrete se adăugă însă și altele, cel puțin la fel de importante...

anșii antrenare profundă a tuturor oamenilor muncii din țara noastră, a întregului popor...

Reflexul unei democrații consimțite

Urmare din pag. a 5-a

domeniul istoriei literare „locale”, devine pe noua hartă punct strategic, zona de responsabilități...

VI

Primi în ochii acestor ani mereu tot douăzeci sunt cîbrii de lumină că-nălți, cel ales, a fost la greu și patria, de faptă lui e plină...

VII

De douăzeci de ani știm adevărul peceata lui e-n noi, în fiecare prin vîntul ce ne răzvrătește pîrul al vîrștelor revoluționare...

VIII

De-atunci, la timp, fulgere cărunte s-au mistuit în păr ca un răspuns al șoimului ce zboară peste munte...

IX

Nu douăzeci de ani, ci noapți și zile și ceasuri lungi și clipe, dacă vrei el a vegheat, să se așeze-n file din cartea țării, mari camozi de preț...

X

De douăzeci de ani se-asează-n țară temeiul cîntărilor din verb pe socluri noi, poeme se-nălțară în ritmul revoluției superbu...

XI

Lumină vie, pură existență emblema idealului suprem incandescent inimii, prezentă în tot ce implinim, în tot ce vrem!

George Coroba

II
În țara mea, cit stăruie ca cerul să rămână Doar spațiu unde visuri se vor rodi deplin!

III

Prin cel ales, azi, patria există pe harta lumii ca un nimf solar și mândra Românie comunistă...

IV

Sînt douăzeci de veri, sînt douăzeci de primăveri cu ochii plini de soare veac XX, privirea să-ți apleci mărețea magistrală s-o măsoare...

V

Cînsre lui, căci el ne-a înțeles că este-n noi un simbol de legendă din care crește greu cu bob albe...

VI

De douăzeci de ani e-n epocă la noi, Ce-a mai fertilă și mai temerară, Cu litere de aur scrisă-n țară, Erou de nume, nume-ntr' Eroi...

VII

Prin El, tot neamul de eroi cuvîntă Și-aprind-n noi puternică vîpaie. Ni-i astăzi CEAUȘESCU NICOLAE Emblema pe Coloana Infinită.

